10.02.23р. 14гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Коротко про життя і творчість, світоглядні переконання О. Олеся. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості (« З журбою радість обнялась…»)

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою: moshev2020@icloud.com

Завдання:

- знати основні події життєвого і творчого шляху Олександра Олеся;
- розуміти значення творчості письменника у світовому літературному процесі;
- уміти визначати поетичний жанр, провідні мотиви, пояснювати ритмомелодичні особливості, художні засоби, аналізувати образи поезії «З журбою радість обнялась...».

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Символізм – літературний напрям кінця XIX – початку XX століття, у якому конкретний образ перетворюється на багатозначний символ. Зароджується у Франції, поширюється в інших європейських країнах.

Риси символізму

*тотальне використання символу;
*заглиблення в незвичайне, містичне;
*одухотвореність ідеєю, яка “підносить…над суєтою повсякденного життя” (С. Мерріль);
*музикальність (алітерації, асонанси тощо): “Найперше – музика у слові” (П. Верлен).

Олександр Олесь (Олександр Іванович Кандиба) – це видатний поет-символіст і талановитий драматург.

Творча спадщина: поезія, драматичні твори, проза, публіцистика, літературно-критичні статті.

Він добре знав російську, білоруську, польську, сербську, болгарську, німецьку, англійську, арабську мови.

Особливості поетичного стилю Олександра Олеся

*емоційна наснаженість, чуттєвість поезій;
*сугестивна (навіювальна) природа лірики;
*символістська таємничість, почасти навіть містичність;

*поєднання символізму й неоромантизму;
*музикальність, пишність фрази, багатство метафорики;
*переливи емоційного чуття, «два крила» творчості: «з журбою радість обнялась»;
*філософічність;
*поезії громадянського звучання поєднують безпосередньо громадянське й ліричне.

- **Прослухайте аудіокнигу** «Олександр Олесь. Сторінки з життя (Біографія)». Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=gzI1R2MMOsk

- **Перегляньте відеопрезентацію** «Олександр Олесь – лірик, співець кохання, патріот". Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=j-Mmhi07Lvw (Оксана Мельник)

- **Перегляньте відео** «Сумщина Incognita. Олександр Олесь: український геній із сумським корінням» Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=6wmC0EK7iAo

- **Перегляньте відеовірш** до твору Олександра Олеся «З журбою радість обнялась» Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=mkNUHQlOVIg-

Опрацюйте картку-інформатор «Олександр Олесь (Олександр Іванович Кандиба) «З журбою радість обнялась».

«З журбою радість обнялась»

Поезія «З журбою радість обнялась» (1906) побудована на контрастах (журба/радість, ніч/ранок, летить/спиня, спів/мовчання, мить/вічність) і передає почуття кохання й захоплення. Принцип паралелізму допомагає передати опоетизований образ коханої: «Коли цвіте весь Божий світ, / Зацвів небесною красою / Очей твоїх небесний цвіт». Уста коханої порівнюються з «першим цвітом кохання», «хмаркою ніжнозолотою», а її сльози – це перли.

Почуття ліричного героя розквітають так швидко, як природа навесні. У вірші зображено героя-мрійника, у якого душа співає. Милозвучність поезії твориться за допомогою анафор, алітерацій та асонансів ([у], [о], [а], [і], [с], [н]), недомовленості через схвильованість, що передають три крапки, риторичні запитання, вигуки: «В обіймах з радістю журба. / Одна летить, друга спиня... // І йде між ними боротьба, / І дужчий хто – не знаю я...». На щирість почуттів указує епітет «лебединий спів». Він символізує вірність і справжність почуттів, які непідвладні часові. Оксиморонне поєднання «З журбою радість обнялась» дало назву першій збірці митця.

Михайло Жук. Біле і Чорне

Оксиморон – літературно-поетичний прийом, що полягає в поєднанні протилежних за змістом, контрастних понять, які спільно дають нове уявлення.

Ознайомтеся з паспортом твору «З журбою радість обнялась»

Збірка поезій	«З журбою радість обнялась» (1907)
Літературний рід	лірика
Вид лірики	філософська
Жанр	вірш-медитація
Напрям	неоромантизм
Стильові ознаки поезії 	• загострена чутливість; • тонке художнє сприймання світу, нестримне поривання до краси; • щирий ліризм, сповідальність; •глибоке відчуття й оригінальне переосмислення фольклору; • використання антитез, контрастів; • майстерне відтворення в слові гами звуків і кольорів навколишнього світу, вишукана мелодійність.
Основний мотив	Журба і радість – загадкова траєкторія індивідуального сприйняття життєвого руху. Сприйняття світу в потужному змаганні різноспрямованих сил.
Ідея	Боротьба й поєднання протилежностей: утвердження думки про те, що журба і радість – одвічні супутники людської долі.

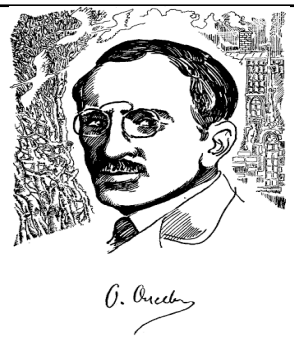
Головна думка 	В обоймах з радістю журба. Одна летить, друга спиня... І йде між ними боротьба, І дужчий хто — не знаю я...
Символічні образи	Журба і радість, сльози і сміх, ніч і ранок завжди переплітаються у світовідчутті та творчості митця, власне, як і в реальному житті, що зіткане з химерних суперечностей.
Образ ліричного героя 	1.Емоційне осяяння-прозріння, піднесена тональність, дивна суміш здивування й захоплення характеризують почуття ліричного героя. 2.Філософська, споглядальна позиція. 3.Герой констатує власний статус пасивного учасника й одночасно споглядальника боротьби й поєднання протилежностей.
Художній прийом побудови вірша, художні засоби	Прийом антитези. Оксюморон. Порівняння. Персоніфікація.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

1. **Створити «мішечок ключових слів»** для характеристики О. Олеся як особистості й письменника.

2. Текст з прогалинами

❖ Допишіть пропущені відомості в біографії Олександра Олеся.

Олександр Олесь, справжнє прізвище …, народився 4 грудня 1878 року в м. … на Сумщині. Закінчив початкову школу й двокласне училище, а в 15 років (1893) вступив до … школи у містечку Деркачі неподалік Харкова. Брав участь у випуску рукописних … «Комета» та «Первоцвіт», в яких з'являються його перші вірші. Став вільним слухачем … відділення Київського політехнічного інституту, незабаром через матеріальні нестатки мусив залишити навчання. У 1903 р. вступив до Харківського … інституту. Опісля працює на Дарницькій ... Визначальним фактом у житті стала поїздка на відкриття пам'ятника … в Полтаві.

Творчість поета виразно поділяється на два періоди – в Україні (1907–1918) та в …(1919–1944). Після більшовицького жовтневого перевороту опиняється … (1919). Періодично живе в Будапешті, Відні, Берліні, Празі, видає ряд збірок, основна тема яких – ... 22 липня 1944 року Олександр Олесь помер у …, невдовзі після того як одержав повідомлення про загибель сина Олега …

Перевірте правильність виконання. **Режим доступу:** https://drive.google.com/file/d/1tnVGveMzpKmUNiBua2VX8TKeXiJ8JLg5/view

4. На основі опрацьованого матеріалу за маршрутним листом - літературною картою відтворіть основні події життєпису Олександра Олеся.

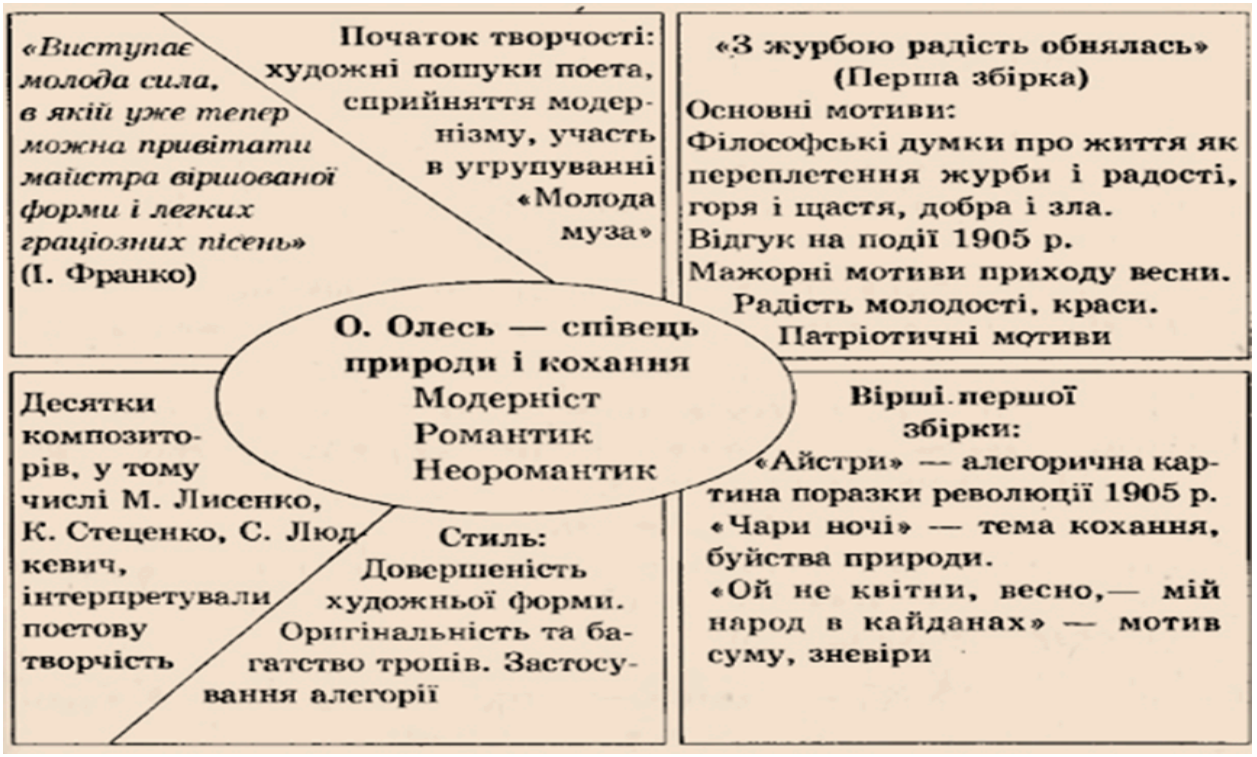

Я.

Режим доступу:
https://drive.google.com/file/d/1SmTU9tO4TfYX5xM30RvTfxyt1he-g4Zo/view

5. Складіть опорний конспект за зразком.

БЛОК КОНТРОЛЮ

1. Питання для самоконтролю.

- Які факти з біографії Олександра Олеся свідчать про його активну громадянську позицію?
- Чому Олександр Олесь емігрував і домігся переїзду до нього за кордон дружини і сина?
- У чому виявляється новаторський характер віршів поета?
- Які образи-символи поезії «З журбою радість обнялась...» указують на зразок модерністської лірики?
- Яка роль антитези в розкритті ідейного змісту поезії «З журбою радість обнялась...»?

2. **Виконайте онлайн-тести. Режим доступу:**
https://naurok.com.ua/test/start/80059

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати матеріал підручника про життєвий та творчий шлях Олександра Олеся; скласти хронологічну таблицю.

2. Виразно читати поезію «З журбою радість обнялась…». та вірші інтимної лірики Олександра Олеся .

3. Диференційоване: підготувати медіатекст (поетичний діалог) за інтимною лірикою Олександра Олеся.